

CULTURE UNITED

Toolkit Cultuur Alliantie voor basisscholen

Start de samenwerking met festivals
en culturele instellingen en verrijk je
lessen

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Inhoudsopgave

Inleiding tot CULTURE UNITED en deze toolkit	4
Hoe CULTURE UNITED jouw leerlingen kan helpen met leren	6
Hoe? Wij zijn er om te helpen!	6
Hoe deze toolkit te gebruiken	8
Over Oulu Cultuurcentrum voor Kinderen en Jeugd10	10
Een korte geschiedenis van cultuureducatieplannen in Finland	12
Het cultuureducatieplan in een notendop brug tussen de culturele sector, kunstenaars, festivals en scholen	14
Wat is een cultuureducatieplan?	14
Wat is een cultuureducatieplan?	15
Waarom een cultuureducatieplan?	15
Hoe komt cultuureducatie de school ten goede?	16
Hoe ondersteunt het cultuureducatieplan kunst- en cultuurfestivals?	16
Aanbevelingen voor leerkrachten voor cultuureducatie en festivalbezoeken	16
Hoe je kunt beginnen met plannen maken voor je eigen gemeente of school	17
Waar te beginnen?	17
Wat wordt er in de gemeente al gedaan?	18
Hoe kan het plan gemaakt worden?	19
Waar komt het geld vandaan?	20
Cultuur naar de kinderen brengen of de kinderen naar de cultuur (vervoer)	21
Het plan is klaar - wat nu?	22
Evaluatie	22
We delen dezelfde ambitie - samenwerken!	22
Praktijkvoorbeelden	23
Praktijkvoorbeeld 1: Project Elfstedentocht, Leeuwarden, Nederland	24
Praktijkvoorbeeld 2: SEEK Festival, Dundalk, Ierland	24
Praktijkvoorbeeld 3: Festival met betoverende woorden, Oulu, Finland	25
Praktijkvoorbeeld 4: Harry Potter	26
Praktijkvoorbeeld 5 Enchanted Words in detail	27
Het concept van het Enchanted Words festival in Oulu	28
Bezoekcijfers	28
De visie	29
Kinderliteratuur promoten	29
Wat is een pedagogisch kunstfestival?	30
Cultureel Educatie Plan en samenwerking met scholen	31
Programmaplanning voor kinderen, professionals en scholen	31
Ervaring van leerkracht en leerlingen in CULTUUR UNITED sa-	31

menwerking:	31
Het Echanted Words samenwerkingsproject tussen het woordkunstfes- tival en onze school	33
Wat hebben we geleerd?	36
Planning	37

Inleiding tot CULTURE UNITED en deze toolkit

Deze Toolkit helpt scholen bij het ontwikkelen van een cultureel programma voor hun school en het opzetten van een netwerk (in het Engels: een culture union). Het is een praktische gids voor het opzetten van een samenwerking met lokale cultuurorganisaties in je regio en het maken van een cultuureducatieplan, zodat scholen toegerust zijn om CULTURE UNITED te starten.

Het CULTURE UNITED project is gebaseerd op culturele evenementen en erfgoedfestivals als motor voor de verankering van multidisciplinaire onderwijsmethoden in basisscholen. We willen een beroep doen op de belangstelling en het natuurlijke enthousiasme van kinderen en dit effectief gebruiken in interactieve en boeiende manieren van leren.

Waarom zijn we in de eerste plaats CULTURE UNITED begonnen? Om kinderen interdisciplinair te laten leren op een leuke, boeiende manier! We ontdekten dat kinderen beter en gemakkelijker leren als ze betrokken zijn bij een festival en de kans krijgen om samen met andere leerlingen hun talenten te verkennen op een creatieve, leuke en actieve manier.

Laten we luisteren naar wat de kinderen te zeggen hebben over hoe zij het project hebben ervaren. Voor deze video vroegen we kinderen van de verschillende deelnemende scholen wat ze van het project vonden.

Positieve effecten die vaak werden genoemd waren:

- Leerlingen letten beter op in de klas en waren bereid over verschillende onderwerpen te leren.
- Er waren meer leermogelijkheden voor de kinderen.
- De kinderen hadden meer zelfvertrouwen en voelden zich gesterkt. Zelfs de stillere kinderen voelden zich op hun gemak om op te treden en hun talent te tonen.
- Meer dan 80% van de kinderen gaf aan een positief gevoel te hebben over het project en zei dat ze graag deelnamen aan CULTURE UNITED.

Deze toolkit is gebaseerd op het concept van Integrale Schoolsamenwerking met Kunst- en Cultuurfestivals in de stad Oulu, Finland.

En Voorbeelden en samenwerkingsprojecten van de partners van CULTURE UNITED in Oulu, Leeuwarden, Dundalk en Edinburgh.

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

◆ **EDINBURGH** ◆
THE CITY OF EDINBURGH COUNCIL

OULU

Oulu International School

Gaelscoil Dhún Dealgan

OPEN
EDUCATION
COMMUNITY

Hoe CULTURE UNITED jouw leerlingen kan helpen met leren

Cultuur is in alle landen een belangrijk onderdeel van het onderwijs. Samenwerking tussen evenementenorganisaties en scholen kan heel nuttig zijn. Initiatieven tussen scholen en evenementenorganisaties kunnen helpen leermogelijkheden te creëren voor zowel leerlingen als leerkrachten door toegang te bieden tot kennis en artistieke inhoud van hoge kwaliteit.

Door samen te werken met organisatoren van evenementen en kunstenaars vinden scholen nieuwe manieren om thema's op te nemen in het curriculum en om innovatieve manieren te vinden om te leren en te werken buiten het formele onderwijssysteem. Betrokkenheid bij evenementen en festivals kan scholen helpen boeiende activiteiten voor het curriculum te creëren waarvoor leraren misschien geen tijd of middelen hebben om ze zelf voor te bereiden. Zulke relaties kunnen scholen ondersteunen op gebieden en onderwerpen die wellicht een grotere uitdaging vormen. Kortgezegd kan het 'drogere vakken' dynamischer maken. Bovendien ondersteunen culturele evenementen de professionele ontwikkeling van het schoolpersoneel en voeden ze hun inzet om iets terug te doen voor de gemeenschap.

Hoe? Wij zijn er om te helpen!

Hoe te beginnen? We hebben 3 handige hulpmiddelen ontwikkeld om je op weg te helpen:

1. De CULTURE UNITED culture unions set up toolkit (die je nu leest) laat je zien hoe je een duurzaam partnerschap met je lokale culturele sector opzet en hoe je een cultuurplan voor je school kunt maken;
2. De CULTURE UNITED online training leidt je door het proces van het opzetten van je eigen CULTURE UNITED project. Je ontwikkelt leermiddelen en gaat praktisch aan de slag.
 - Engelse versie [hier](#)
 - Finse versie [hier](#)
 - Nederlandse versie [hier](#)
3. Onze toolkit voor evenementenorganisatoren is speciaal gemaakt voor de culturele sector / festivals in je netwerk. Het geeft hen aanleiding en handvatten om met scholen aan de slag te gaan. Deel deze toolkit gerust met je netwerk: je vind hem [hier](#).
4. www.cultureunited.eu zal je inzicht geven in ons partnerschap en onze eigen ervaring met CULTURE UNITED. Het geeft je extra tips en inspiratie.

Als je deze Toolkit hebt gelezen, stellen we voor dat je aan de slag gaat met de CULTURE UNITED online training. Hier ga je direct aan de slag met het opzetten van jouw persoonlijke cultuuralliantie: de samenwerking met culturele organisaties die jij nodig hebt om je CULTURE UNITED programma op te zetten!

Bekijk hier alvast een korte inleiding tot de training:

Hier kan je de trainingen vinden:

- Engelse versie [hier](#)
- Finse versie [hier](#)
- Nederlandse versie [hier](#)

Hoe deze toolkit te gebruiken

Deze toolkit is speciaal ontworpen voor scholen en leraren in het basisonderwijs. In een breder perspectief biedt het hulp aan scholen en gemeenten bij het maken van een inclusief cultuureducatieplan, met de nadruk op het starten en ontwikkelen van samenwerking met cultuur- en kunstfestivals. We denken dat het materiaal ook interessant is voor bijvoorbeeld literatuurfestivals, evenementen en boekenbeurzen om de publieksontwikkeling met scholen te vergroten.

De toolkit is tot stand gekomen in samenwerking met culturele organisaties, docenten en literatuurkunstdocenten uit Finland, Nederland, Schotland en Ierland, en heeft de authentieke stem en meningen van deze deelnemers. Omdat Finland altijd zeer innovatief is geweest op het gebied van onderwijs en cultuur, is deze toolkit verrijkt met kennis en deels gebaseerd op hun project 'cultuureducatieplannen': een project dat scholen handvatten geeft om een educatief programma en plan op te zetten.

Finland is toonaangevend bij het opstellen van lokale en regionale cultuureducatieplannen en samenwerking tussen scholen en de culturele sector. Finse deskundigen op het gebied van kindercultuur (o.a. Finse Vereniging van Kindercultuurcentra) hebben de website www.culturealeducationplan.fi opgericht, met daarop een toolkit voor het maken van cultuureducatieplannen. Als resultaat van CULTURE UNITED is de toolkit verder doorontwikkeld, mede om aan de internationale behoeften te voldoen (zodat ook scholen buiten Finland de tool kunnen gebruiken).

De festivalpartner in het CULTURE UNITED project in Finland, Oulu is Enchanted Words - het woordkunst- en literatuurfestival voor kinderen en jongeren. Het initiatief om samen te werken kwam bij de partnerschool Oulu International School vandaan. Het was hun wens om het literatuuronderwijs op een creatieve manier verder te ontwikkelen.

In deze Toolkit vertellen we over onze samenwerking, over hoe we samen een festival hebben ontwikkeld voor de hele school en wat de ervaring was van de leraren en studenten. Deze samenwerking was extra bijzonder omdat we er in zijn geslaagd een succesvol festivalprogramma te organiseren, midden in de COVID-19 pandemie. Deels online, deels live. We zijn er in geslaagd multidisciplinaire en ervaringsgerichte onderwijsmethoden te ontwikkelen terwijl de creatieve vrijheid van de festivalorganisatie behouden bleef.

We wensen je veel plezier met lezen,
Het CULTURE UNITED team uit Dundalk, Edinburgh, Oulu en Leeuwarden.
Met speciale dank aan het team van Oulu CULTURE UNITED voor de coördinatie:

Katri Tenetz, CULTURE UNITED Oulu Project Manager en hoofdredacteur. Tenetz werkt als hoofd kindercultuur in de stad Oulu en heeft bijzondere expertise in het ontwikkelen van cultuureducatieplannen en kunst- en cultuurproducties. Voor dit project is zij verantwoordelijk voor coördinatie van deze toolkit.

Anna-Kaisa Kettunen, producent van culturele evenementen
Kettunen werkt al meer dan tien jaar in het culturele veld van Oulu, ze werkte in theaters en cultuurevenementen, trad op, gaf les en produceerde. In CULTURE UNITED was ze de producent voor de stad Oulu en heeft ze de documenten voor het project vertaald.

Anna Anttonen en **Kati Inkala** Anttonen en Inkala werken als docenten literaire kunst bij het Oulu Children's Cultural Centre en als artistieke instructeurs van het Lumotut sanat - Enchanted Words festival. In dit project hebben zij samenwerking ontwikkeld tussen festivals en scholen, in het bijzonder met de internationale school van Oulu.

Tanja Salo, leraar Finse moedertaal en Drama

Salo heeft de afgelopen tien jaar gewerkt als vakdocent aan de Oulu International School en haar IB Middle Years Program. In het CULTURE UNITED project heeft Salo de transdisciplinaire leer- en onderwijsmethoden versterkt in samenwerking met het Oulu Childrens' Cultural Center en Lumotut sanat - Enchanted Words festival.

Eeva Laitinen, projectcoördinator in de Vereniging van Finse Kindercultuurcentra. Laitinen werkt als projectcoördinator voor de Finse vereniging van culturele centra voor kinderen in het project ter bevordering van cultuureducatieplannen. Met haar werk wil Laitinen in het hele land cultuureducatieplannen bevorderen en kennis over cultuureducatie uitwisselen tussen gemeenten en het kindercultuurnetwerk

Over Oulu Cultuurcentrum voor Kinderen en Jeugd

Oulu Cultuurcentrum voor Kinderen en Jongeren werd in 2003 opgericht onder het Cultureel Centrum Valve. Tegenwoordig nemen er jaarlijks tot 65.000 kinderen, jongeren en volwassenen deel aan hun activiteiten.

Het centrum fungeert als een landelijke ontwikkelaar van de kindercultuursector in literaire en filmkunsteducatie, en plant de culturele educatie en kunsteducatie. Het creëert op kunst gebaseerde methoden ter ondersteuning van basisonderwijs en voor- en vroegschoolse educatie en verzorgt (bij)scholing voor leerkrachten.

Lokaal biedt het centrum kunsteducatie en culturele evenementen voor kinderen, jongeren en gezinnen, vooral op het gebied van film en literaire kunst. De medewerkers van het Oulu Cultuurcentrum voor Kinderen en Jeugd treden op als deskundigen in nationale netwerken en als partners in een groot aantal internationale projecten. Het centrum is lid van de [Vereniging van Finse Kinder- en Jeugdcentra](#)

Als onderdeel van de activiteiten van het centrum is er de School voor creatief schrijven en literatuur. Deze ontwikkelt woordkunstonderwijs op nationaal niveau. Het doel is kinderen aan te moedigen hun eigen gedachten en verhalen creatief uit te drukken door te schrijven, te vertellen, te praten, te luisteren, met woorden te spelen, te onderzoeken en te lezen. Er zijn meer dan 100 hobbyisten in wekelijkse clubs, de leeftijdsgroepen liggen tussen 0 - 18.

Het Centre produceerde Enchanted words - Woordkunst en literair festival voor kinderen en jongeren in Oulu. De kunstschool ontwikkelt nieuwe methoden en materialen voor leraren, publiceert kinderteksten en maakt grote reizende tentoonstellingen.

In de activiteiten van het centrum wordt het kind aangemoedigd tot creatieve zelfexpressie en het presenteren van eigen ideeën, vooral door middel van film en literaire kunst. De ideologie van het kunstonderwijs is gebaseerd op ervaringsgericht en levens bevorderend leren.

Het CULTURE UNITED project was een geweldige eye-opener voor internationale co-creatie en dwong ons tegelijkertijd om onze eigen methoden en concepten op te schrijven om met iedereen te delen, zodat ze input konden vormen voor het lesmateriaal (zie: IO1: CULTURE UNITED training).

Een korte geschiedenis van cultuureducatieplannen in Finland

Cultuureducatieplannen zijn relatief jonge instrumentaria. Sinds enkele decennia ondersteunen de plannen scholen en gemeenten bij het actualiseren van culturele initiatieven en het landelijk bevorderen van de toegankelijkheid van kunst en cultuur.

Hoewel de samenwerking tussen scholen en cultuuraanbieders geen nieuwe uitvinding is, bestaat de systematische, 'verplichtende' en grondige actie die cultuureducatieplannen bieden nog niet zo lang. Het eerste cultuureducatieplan werd uitgevoerd in Turku, Finland, in het begin van de eeuw. In Turku werd een plan gemaakt om te zorgen voor georganiseerde cultuur- en kunstorganisatiebezoeken voor leerlingen, en om een verband te leggen tussen de bezoeken en het schoolprogramma (curriculum).

Het Taikalamppu / Magic Lamp netwerk, opgericht in 2003 op initiatief van het Ministerie van Onderwijs en Cultuur, legde de basis voor een georganiseerd, landelijk planmatig werken aan cultuureducatie. Een van de doelen van het netwerk was de toegankelijkheid van kindercultuur en cultuureducatie landelijk te bevorderen.

Het Kindercultuurcentrum van Oulu had sinds 2005 de nationale ontwikkelingstaak om cultuureducatieplannen te coördineren en te ontwikkelen. De taak werd geleid door Katri Tenetz (een van de CULTURE UNITED partners). In 2013 verzamelde het centrum alle tot dan toe bekende cultuureducatieplannen en publiceerde ze op de website van de Finse vereniging van kindercultuurcentra. Toen waren er 32 plannen in uitvoering.

Het jaar 2014 was een 'turning point'. De leden van het netwerk hadden gelobbyd voor hervorming van het nationale onderwijsplan, zodat de positie van cultuur in het dagelijks leven van kinderen zou worden versterkt. Het resultaat was dat de cultuureducatieplannen werden vermeld in het nieuwe nationale onderwijsplan.

Cultuureducatieplannen maakten een grote sprong voorwaarts met Kulttuurivoltti - de Cultuursprong. De Cultuursprong (2015-2016) was het eerste nationale project dat tot doel had de cultuureducatieplannen te versterken en uit te breiden. Het werd opgezet door The Association of Cultural Heritage Education in Finland en The Association of Finnish Children's Cultural Centers. Het project werd versterkt door de input van het Kindercultuurprogramma 2014, dat voorstelde om de culturele rechten van kinderen en jongeren vast te leggen als een structureel onderdeel van alle culturele activiteiten op nationaal en regionaal niveau.

De behoefte aan ontwikkeling kwam voort uit het idee dat er weliswaar kennis en ervaring was over het maken van cultuureducatieplannen, maar dat die niet iedereen bereikten - het doel was een algemene toolkit te creëren, gratis te gebruiken, die een concrete en inspirerende hulp zou zijn bij het planningsproces van cultuur in de klas. www.CulturalEducationPlan.fi - fungeert als een kennisbank en een tool ter ondersteuning van het maken van cultuureducatieplannen. De website en de daarin opgenomen toolkit helpen bij het plannen van cultuureducatie in gemeenten van elke omvang, en

de doelgroep waren de afdelingen onderwijs en cultuur van gemeenten in heel Finland. education and culture sections of municipalities around Finland.

In 2015 hadden 43 gemeenten in Finland een cultuureducatieplan in werking. Het ontwikkelingsdoel was om dit aantal te verdubbelen, en al in 2017 was het aantal cultuureducatieplannen gegroeid tot meer dan 90. **Er worden op dit moment meer plannen ontwikkeld, en dankzij het CULTURE UNITED project worden er nu ook enkele buiten Finland ontwikkeld.**

Het cultuureducatieplannen-project leverde de Europa Nostra-Cultural Heritage Awards 2018 hoofdprijs op. Volgens de jury schetst het project een inclusieve en flexibele benadering van onderwijsplanning door een innovatief gebruik van digitale technologie, die relevant is op lokaal, nationaal en Europees niveau. Met behulp van deze methode zou cultuureducatie inclusief kunnen zijn voor alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, en dat het effectiever wordt verspreid in gemeenten en regio's waar culturele ervaringen voor kinderen en jongeren soms ontbreken.

"Het ontwikkelingswerk voor cultuureducatie heeft het belang benadrukt van het opnemen van onderwijs met betrekking tot kunst, cultuur en erfgoed in het reguliere curriculum, waarbij de belangrijke rol ervan bij het creëren van verantwoordelijk burgerschap en het bijbrengen van waarde in innovatie en creativiteit wordt onderstreept", aldus de jury.

De stad Oulu heeft samen met de Association of Finnish Children's Cultural Centers een droom om het concept van Culturele Educatieplannen uit te breiden tot een wereldwijd fenomeen. Dit CULTURE UNITED project heeft ons grote steun gegeven bij deze reis. Het CULTURE UNITED team van de stad Oulu is blij dat we enkele van onze resultaten kunnen delen in dit IO2 materiaal.

Eeva Laitinen

Het cultuureducatieplan in een notendop brug tussen de culturele sector, kunstenaars, festivals en scholen

Eerst is het goed om over deze grote vragen in je gemeente na te denken.

- Hebben kinderegelijke en eerlijke mogelijkheden voor culturele diensten zoals kunstfestivals?
- Hoe kiezen scholen waar ze heengaan voor cultureel erfgoed, kunstinstelling of festivalbezoek?
- Wat is het minimum dat kinderen moeten leren of ervaren over cultureel erfgoed en kunst?
- Wie betaalt de kaartjes of de vervoerskosten?
- Weten scholen en kinderdagverblijven wat er gebeurt en waar ze terecht kunnen?
- Wat zullen de kinderen leren als ze erbij betrokken zijn?
- Wie doet de planning?
- Hoe kunnen kinderen in hun dagelijks leven meer cultuur en kunstervaringen opdoen?

Wil jij het verschil maken en onderdeel zijn van deze beweging? Wat zou je kunnen doen?

Wat is een cultuureducatieplan?

Een cultuureducatieplan is een plan voor de manier waarop culturele, artistieke en erfgoededucatie wordt uitgevoerd als onderdeel van het onderwijs. Het is gebaseerd op het aanbod van culturele diensten, festivals en cultureel erfgoed van de stad, provincie en gemeente. Het plan kan bijvoorbeeld worden aangeduid als cultuureducatieplan, cultuurpad, culturele trap of culturele route.

Het plan is een gezamenlijk hulpmiddel voor scholen en de kunst- en cultuursector. Het combineert de doelstellingen van het lokale curriculum, het culturele erfgoed van de gemeente en het culturele aanbod van de gemeente tot een systematisch geheel. Tegelijkertijd geeft het elke leerling een gelijke kans om deel te nemen.

In sommige gemeenten in Finland heeft het cultuureducatieplan ook betrekking op voorschools onderwijs en voortgezet onderwijs, of zelfs op de hele levenscyclus. Een plan kan ook door meerdere gemeenten/scholen worden gedeeld; in dat geval kunnen de gemeenten/scholen afspraken maken over een gemeenschappelijke inhoud of werkwijze.

Cultuureducatie brengt verschillende vakken samen en is van toepassing op alle onderwijs naast kunstzinnige en praktische vakken. Het cultuureducatieplan is gebaseerd op het lokale curriculum en maakt de cultuureducatieve activiteiten van de scholen doelgerichter.

Het is mogelijk een plan op te stellen voor slechts één klas, de hele klas, de hele school of het hele gebied of de hele gemeente. In Finland zijn er ook aanbevelingen in het nationale leerplan, en in heel wat steden is afgesproken welke klas aan welke culturele activiteit deelneemt, bijvoorbeeld aan cultuurfestivals enz. om er zeker van te zijn dat elk kind dezelfde mogelijkheden heeft, afhankelijk van de wil van de leerkrachten of de middelen van de school.

Waarom een cultuureducatieplan?

Een cultuureducatieplan garandeert kinderen en jongeren gelijke kansen om kunst en cultuur te ervaren. Met behulp van zo'n plan kunnen kunst en cultuur worden aangeboden op een manier die past bij de leeftijdsgroep als een natuurlijk onderdeel van de schooldag. Het plan, dat tot stand komt door multi-professionele samenwerking, bevordert de algehele groei en ontwikkeling van leerlingen. Door het cultuureducatieplan kan regionale gelijkheid in cultuureducatie worden bevorderd en kan de cultuur van kinderen een grotere bijdrage leveren aan het welzijn. Het cultuureducatieplan komt ten goede aan leerlingen, leerkrachten, actoren in de kunst- en cultuursector en de gemeente.

How does culture education benefits to school?

- Kunstbezoeken kunnen het leren van de in het curriculum gedefinieerde inhoud versterken, uitbreiden of verfijnen en bijdragen tot het bereiken van de gestelde doelen.
- Het plan maakt culturele en artistieke inhoud tot een vast onderdeel van het schoolleven.
- Het maakt cultuureducatie gecoördineerd en gemakkelijker voorspelbaar.
- Het maakt het werk van leraren gemakkelijker, omdat de inhoud niet afhangt van de belangstelling of de financiële mogelijkheden van de individuele leraar of school.
- Het biedt mogelijkheden voor het maken van multidisciplinaire leermodules en het putten uit uiteenlopende expertisegebieden.
- Door samenwerking met kunst- en cultuuractoren kunnen leerkrachten expertise delen en leren over nieuwe onderwijsmethoden.
- Buitenschoolse reizen bieden leeromgevingen die in het klaslokaal niet gemodelleerd kunnen worden.
- Samenwerking met buitenschoolse culturele actoren is een van de belangrijkste bevorderaars van het leren in het cultuuronderwijs.
- Culturele inhoud kan worden geïntegreerd met een verscheidenheid aan schoolvakken (multidisciplinair leren).

Hoe ondersteunt het cultuureducatieplan kunst- en cultuurfestivals?

- Het helpt bij de ontwikkeling van culturele activiteiten voor kinderen en jongeren, en bij het voorzien in de behoeften van scholen.
- Het verhoogt het aantal bezoekers van festivals en verbreedt de bezoekersbasis.
- Op deze manier draagt een cultuureducatieplan bij aan het vergroten van het publiek in de toekomst.
- Het biedt werkgelegenheid en werkomstandigheden voor professionals in kunst en cultuur.
- Schoolbezoeken promoten het festival voor een jong publiek, en heel vaak promoten kinderen die weer bij hun ouders.

Aanbevelingen voor leerkrachten voor cultuureducatie en festivalbezoeken

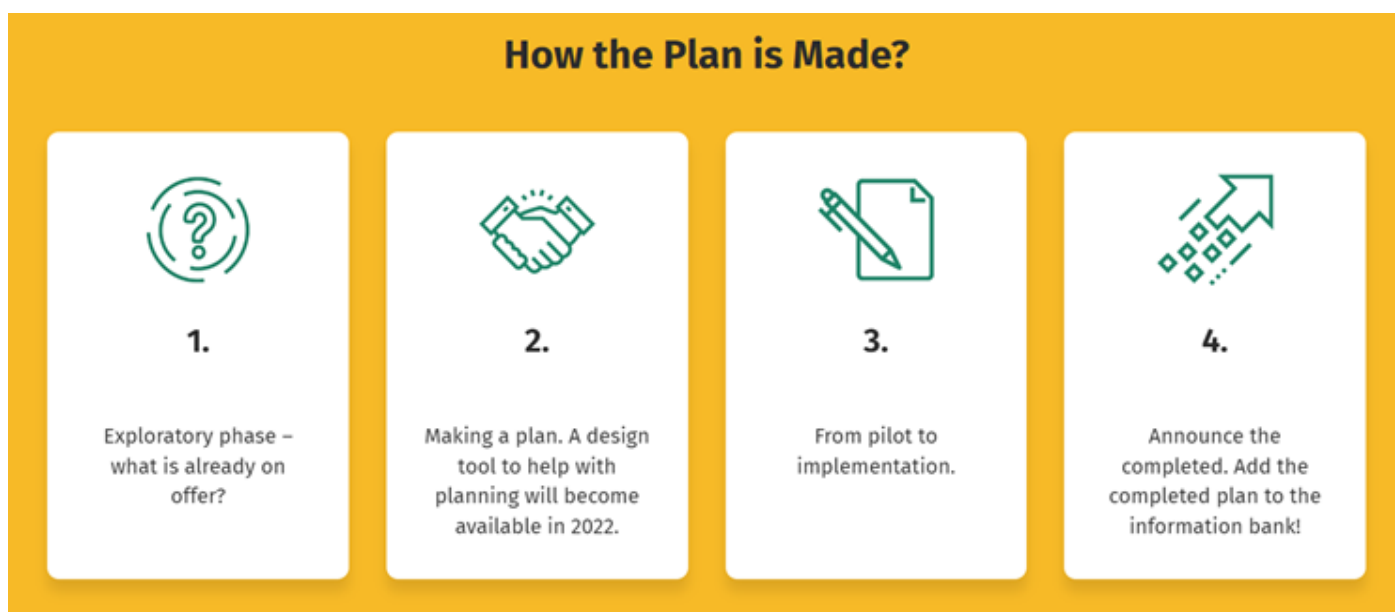
1. Voorafgaande goed informeren: opdrachten op school of huiswerk
2. Bezoek zeker de voorstelling of het festival, museum, historische plaats, galerie, muziekzaal of dans, theater, circusvoorstelling of bibliotheek, enz. Deze 'buiten' beleving is niet te vergelijken met enkel klassikaal
3. Presentatietoegesпитstop kinderen over de kunstvorm/het werk van kunstenaar/kunstinstelling
4. Workshop, aangestuurd door kunstpedagoog of kunstenaar, binnen de bestemming of in de klas na het bezoek/voorstelling
5. Verder werken in de klas

"Dit hulpmiddel hielp ons bij het opzetten van een cultuurplan voor onze school, inclusief tips om een 'Cultuurunie' op te zetten: een lokaal samenwerkingsverband met culturele feesten en evenementen."

Hoe je kunt beginnen met plannen maken voor je eigen gemeente of school

In Finland gebruiken we de Culture Education tool om cultuureducatieplannen op te stellen voor nieuwe gemeenten of één school. Het is een vrij toegankelijk instrument, een gratis hulpmiddel voor het ontwikkelen van een cultuureducatieplan. In het CULTURE UNITED project hebben we dit instrument getest tijdens het bezoek van de verschillende leerkrachten uit Nederland, Ierland en Schotland. We hebben hun feedback verzameld om het verder te ontwikkelen en om deze toolkit samen te stellen voor jou!

Het doel is om een compleet, gezamenlijk plan te maken dat elk leerjaar voor de hele school omvat.

Waar te beginnen?

Het werk begint met het aanwijzen van een persoon die verantwoordelijk is voor het planwerk voor cultuureducatie. Dat kan een vertegenwoordiger zijn van de culturele diensten van de gemeente of een leraar basisonderwijs, of een team van twee personen, met één van elk van deze gebieden. De verantwoordelijke persoon (of personen) krijgt werktijd toegewezen om het plan voor te bereiden. Het cultuureducatieplan komt tot stand tussen actoren op het gebied van onderwijs en cultuur. Goede resultaten kunnen worden gegarandeerd door gedeelde expertise, tijd om samen te werken, middelen, een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en het gebruik van multidisciplinaire netwerken.

De volgende stap is het samenstellen van een planningsteam. Van wie kunnen we hulp krijgen? Ook vertegenwoordigers van het onderwijs, kunstscholen en gemeentelijke culturele en kunstinstellingen en verenigingen kunnen helpen. Het is de slim om er partijen bij te betrekken die al enthousiast en gemotiveerd zijn over deze onderwerpen.

Vanaf het begin moet geprobeerd worden kinderen en jongeren bij de planning te betrekken. Hoe kunnen zij betrokken worden bij het opstellen van een cultuureducatieplan? En wanneer kunnen zij het succes ervan beoordelen? Geschikte partners zijn bijvoorbeeld jongerenverenigingen of gewoonweg leerlingen van school.

Definieer de doelen van het cultuureducatieplan - Welke waarden liggen ten grondslag aan de planning en uitvoering ervan? Wat is het doel van het plan, wanneer is het een succes? Op basis van deze vragen kan een systematisch en hoogwaardig cultuureducatieplan worden opgesteld.

Wat wordt er in de gemeente al gedaan?

Je hoeft niet vanaf nul te beginnen. Gebruik maken van bestaande inhoud en eerdere projecten in de gemeente zal het proces gemakkelijker en sneller maken. Maak een lijst:

VRAAG JEZELF	MAAK EEN LIJST
Welke culturele evenementen en activiteiten biedt de gemeente momenteel aan?	<p>Maak een lijst van kunst- en cultuurinstellingen in je omgeving: bibliotheken, galeries, theaters, orkesten, kunstcentra, musea en archieven.</p> <p>Andere culturele plaatsen in de omgeving: lokale culturele milieus, architectonisch belangrijke gebouwen, belangrijke beelden en standbeelden, plaatsen met traditionele waarde, culturele wandelingen, religieuze gebouwen, kastelen en Werelderfgoed</p> <p>Culturele evenementen in het gebied: festivals, themaweek, campagnes, evenementen op dorps- en wijkfeesten</p> <p>Lokale actoren in de kunst- en cultuursector: kunstenaars, culturele en artistieke verenigingen, lokale geschiedenisverenigingen, deskundigen op het gebied van tradities, kunstenaarscoöperaties, kunstpedagogen, basiskunstonderwijs, artiesten en rondreizende groepen.</p>
Hoe wordt cultuureducatie momenteel op scholen gegeven?	<p>Vieringen, excursies, bezoeken, andere evenementen...</p> <p>Eerdere samenwerking met kunst- en cultuuractoren.</p>
Ontbreekt er iets in jouw omgeving?	<p>Je kunt het aanbod van activiteiten aanvullen met virtueel materiaal en samenwerking met regionale en nationale actoren.</p> <p>Hierbij kun je denken aan reizende theaters en orkesten, digitale diensten voor culturele educatie op scholen, online materialen, streaming en meer.</p>

<p>Vergeet niet de verschillende culturele en artistieke velden al tijdens de planningsfase in gedachten te houden!</p>	<p>Architectuur en bebouwde omgeving Films Cultureel erfgoed en interculturaliteit Beeldende kunst, fotografie en cartoons Literaire kunst en literatuur Media en nieuwe cultuurgebieden Design en ambachten Muziek Lokale cultuur Dans, theater en circus</p>
<p>Wat kan je cultuureducatieplan inhouden?</p>	<p>Excursies naar kunst- en cultuurinstellingen en locaties in de omgeving</p> <p>Door kunstenaars geleide workshops en kunstenaarsbezoeken</p> <p>Optredens van rondreizende groepen</p> <p>Vorbereidende opdrachten, workshops en vervolgwerk op scholen</p>

Hoe kan het plan gemaakt worden?

Er is geen goede of foute manier om een cultuureducatieplan op te stellen. Door het ontbreken van een landelijk beleid is er veel variatie en inhoud van cultuureducatieplannen. Elke gemeente of school moet het cultuureducatieplan opstellen dat het beste bij haar past. Het model hoeft niet hetzelfde te blijven - het kan in de loop der jaren veranderen en evolueren.

Het plan kan bijvoorbeeld worden aangeduid als een cultureel pad, een culturele trap of een culturele route.

Cultureel pad of spoor

Een plan waarin voor elke leeftijdsgroep een bepaalde kunstvorm of culturele activiteit of ervaring wordt gekozen, wordt vaak een cultureel spoor genoemd. Zo zouden bijvoorbeeld alle derdeklassers in de gemeente een museum kunnen bezoeken, vierdeklassers een bibliotheek, en vijfdeklassers een concert kunnen bijwonen.

Culturele kalender

Een culturele kalender bevat gerichte informatie voor leerkrachten over het culturele aanbod in de omgeving als hulpmiddel bij het plannen van hun onderwijs. De culturele kalender wordt meestal jaarlijks gemaakt, en kan vooraf geplande en aan de leeftijd aangepaste culturele en artistieke activiteiten bevatten waaruit de leerkracht kan kiezen. Op de achtergrond van de kalender kan de gemeente ook een cultuureducatieplan in gebruik hebben, waarin de uitgangspunten en doelen van de activiteiten worden gespecificeerd. Een culturele kalender is vooral geschikt voor gemeenten/scholen waar veel aanbod is. Het stelt scholen in staat hun eigen accentgebieden te kiezen. Aan de andere kant is cultuurbeleving op deze manier misschien niet zo gelijkwaardig als op het cultuurpad.

Culturele route

Een cultuureducatieplan kan ook ontwikkeld worden rond een jaarlijks wisselend thema. Het hebben van een wisselend thema leent zich goed voor een workshop-gericht plan dat niet afhankelijk is van de programma's van culturele instellingen. Het wisselende thema biedt vrijheid en de mogelijkheid om een actueel thema aan te pakken.

Waar komt het geld vandaan?

Dit hangt sterk af van je regio en schoolsysteem. In Finland en Schotland delen de educatieve en culturele activiteiten van de gemeente de kosten van het cultuureducatieplan.

In Nederland hebben scholen toegang tot cultuur via door de gemeente gefinancierde culturele organisaties die scholen "cultuurmenu's" aanbieden waaruit ze kunnen kiezen. In Ierland heeft elke school zijn eigen cultuurbeleid, afhankelijk van de plaatselijke belangen en de financiële mogelijkheden van de school.

Wanneer een breed scala van actoren op het gebied van onderwijs en cultuur zich inzet voor het cultuureducatieplan, zorgt dit er ook voor dat er aanzienlijke personele middelen kunnen worden ingezet. Misschien kan er tijd van gemeentelijke culturele diensten voor kindercultuur gereserveerd worden? Zouden de vaardigheden en hobby's van leerkrachten en ander schoolpersoneel kunnen worden ingezet bij de uitvoering van het cultuureducatieplan?

In alle gevallen is een systematische aanpak het meest kosteneffectief. In plaats van dat een individuele school een enkele voorstelling bestelt, kan bijvoorbeeld de hele gemeente of een cluster van scholen samen met naburige scholen meerdere voorstellingen bestellen. Soms kan het eenvoudigweg reorganiseren van de beschikbare middelen besparingen opleveren, terwijl tegelijkertijd ten minste een deel van het plan kan worden uitgevoerd.

In de meeste gevallen zijn lokale kunst- en cultuurinstellingen op de hoogte van de verschillende mogelijkheden die scholen hebben voor publieksevenementen, en investeren ze ook financieel of door hun eigen inbreng aan te bieden in de uitvoering van het cultuureducatieplan. Kunstinstellingen kunnen gratis voorstellingen of gratis toegang aanbieden. Omgekeerd biedt het onderwijs pedagogische expertise en een toekomstige klantenkring aan.

Cultuur naar de kinderen brengen of de kinderen naar de cultuur (vervoer)

Cultuureducatie en verschillende leeromgevingen vereisen transport van plaats naar plaats. Kinderen en jongeren hoeven echter niet altijd vervoerd te worden - kunst kan ook naar scholen komen. Korte uitstapjes kunnen per fiets worden gemaakt. In sommige landen/gemeenten mogen schoolgroepen gratis reizen met het openbaar vervoer binnen de gemeente. Centralisatie en zorgvuldige planning helpen ook de vervoerskosten te drukken. Zo kan bijvoorbeeld een klas van een school met één bus naar het zwembad gaan, en een andere klas van dezelfde school tegelijkertijd naar het museum.

Soms worden cultuureducatieplannen mede voorbereid met subsidies. Kunstenaars en culturele en artistieke verenigingen kunnen subsidies of andere financiële steun aanvragen om kunstworkshops op scholen of andere activiteiten te financieren; daarmee financieren ze ook een deel van hun eigen programma. Ook stages voor en afstudeeronderzoek door studenten op het gebied van kunst en cultuur kunnen worden ingezet bij het plannen en uitvoeren van sommige activiteiten.

Het plan is klaar - wat nu?

Geweldig, gefeliciteerd! Je hebt het cultuureducatieplan van je school gemaakt. De eerste fase is afgerond.

De volgende stap is de uitvoering van het cultuureducatieplan in de school of scholen, en dat de actoren in de kunst- en cultuursector erover communiceren en cultuureducatie volgens het plan gaan aanbieden. Het is een goed idee om voor elke school een contactpersoon voor cultuur aan te wijzen.

Evaluatie

Bedenk en maak plannen hoe je elk jaar feedback gaat verzamelen, en wanneer je zelf het succes van de activiteit gaat evalueren. De hoofdrolspelers in het werk zijn de in de scholen aangestelde cultuurcontactpersonen, die feedback geven over de inhoud en het succes van het cultuureducatieplan. En hoe kunnen andere leerkrachten, kinderen en jongeren het cultuureducatieplan evalueren? Stel vast wanneer de volgende ontwikkelingsronde voor het plan wordt gehouden.

We delen dezelfde ambitie - samenwerken!

Het is belangrijk om samen te werken met leraren, hoofdonderwijzers, kunstdocenten, cultuur- en kunstinstellingen, kunstenaars en festivals, omdat we uiteindelijk allemaal dezelfde ambitie hebben. Je kunt ook beginnen met slechts één cultuurorganisatie, bijvoorbeeld één festival, als dat voor jouw school of gemeente beter uitkomt.

Je kunt nu je eigen cultuurplan starten en je cultuuralliantie opzetten: www.culturaleducationplan.fi en in [het Engels](#). Nederlandse vertaling regel je gemakkelijk door in je browser 'translate' aan te vinken.

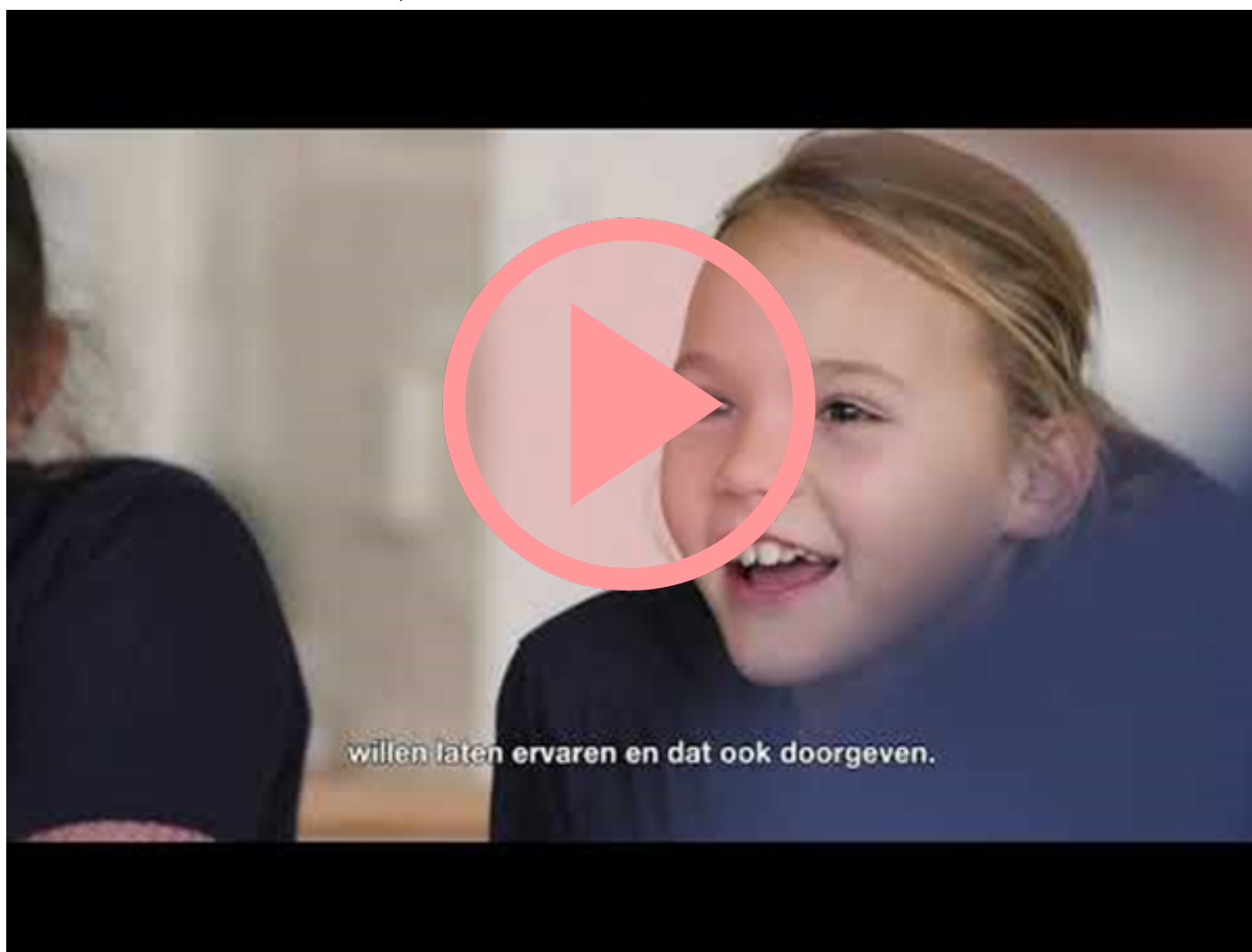
Praktijkvoorbeelden

Hieronder kan je de lokale cultuureducatie projecten bekijken die onze CULTURE UNITED partners samen met lokale festivals- en andere culturele aanbieders hebben opgezet. In de filmpjes kom je meer te weten over de ervaring van de leraar, de kinderen en de festival organisaties.

Praktijkvoorbeeld 1:

Elfstedentocht Project, Leeuwarden, The Netherlands

Binnen ons Culture United project is er een activiteit genaamd "Elfstedentocht project". Het uiteindelijke doel van dit project is het leggen van verbanden tussen geschiedenis en cultuur voor leerlingen van het basisonderwijs. Daarom zullen de leerlingen in het verleden duiken en op zoek gaan naar de geschiedenis van de Elfstedentocht - een traditioneel Fries evenement in Nederland waarbij deelnemers 200 km schaatsen door de elf historische steden van Friesland. Verder leren de leerlingen hoe ze een muzikale voorstelling kunnen maken voor hun volgende schooljaar. Hieronder de kick-off video over het project.

Praktijkvoorbeeld 2:

SEEK Festival, Dundalk, Ireland

Het SEEK Festival is gericht op het bevorderen van hedendaagse stedelijke kunst in Dundalk, Ierland. Door gevestigde en opkomende kunstenaars lokaal, nationaal en internationaal opdrachten te geven, willen we de stad cultureel en artistiek promoten en het gebied herpositioneren als een bruisend centrum voor creativiteit.

Praktijkvoorbeeld 3:

Festival met betoverende woorden, Oulu, Finland

Enchanted Words is een jaarlijks literatuur- en letterenfestival voor kinderen en jongeren. Het programma beslaat meerdere weken en omvat een tentoonstelling met een literair thema. Naast evenementen en voorstellingen staan er workshops, trainingen en ontmoetingen met auteurs op het programma. Tijdens het festival worden door kinderen en jongeren geschreven teksten gepubliceerd. Het festival wordt georganiseerd door de Valve School of Literary Arts for Children.

Praktijkvoorbeeld 4: Harry Potter, Edinburgh, Scotland

Tijdens Covid kon leerkracht Evelyne Morris uit Edinburgh niet met de klas naar een festival, dus besloot ze wat Schotse cultuur naar de klas toe te brengen. Ze legt uit hoe een lokaal cultureel thema als Harry Potter kan helpen bij multidisciplinair leren en vreugde en inspiratie in de klas brengt.

Praktijkvoorbeeld 5 Enchanted Words in detail

Als je nog meer wil weten over de organisatie van een festival voor en met kinderen, kan je hier alle ins en outs lezen over het Enchanted Words festival in Oulu, Finland.

Het concept van het Enchanted Words festival in Oulu

Het Enchanted Words- festival wordt sinds 2007 in Oulu georganiseerd. Het jaarlijkse evenement brengt niet alleen hoogwaardige woordkunst en literatuurprogramma's voor kinderen, jongeren en gezinnen, maar ook voor professionele opvoeders. De programma's vormen ook een aanvulling op de kunstcurricula van kleuterscholen en scholen. Op het festival is het mogelijk om schrijvers en illustratoren te ontmoeten, literatuurvoorstellingen en concerten te zien en te horen, zich onder te dompelen in tentoonstellingen en dingen te beleven en te maken.

Een belangrijk onderdeel van het programma van Enchanted Words zijn de gratis workshops voor duizenden kinderen en jongeren. Er worden ook programma's en workshops voor volwassenen aangeboden, waardoor het kunstonderwijs nog meer kinderen en jongeren in heel Finland kan bereiken.

De workshops vinden plaats in de literatuurtentoonstellingen. Vaak produceert het evenement de tentoonstellingen, en ze zijn zo gepland dat ze daarna op tournee kunnen gaan. Na het Oulu festival toeren de tentoonstellingen jarenlang door Finland. Het festival brengt ook tentoonstellingen uit heel Finland naar Oulu. De samenwerking tussen de kindercultuurcentra op het gebied van tentoonstellingen is actief en productief.

Tijdens de woordkunstweken van het festival zijn de kinderen en jongeren niet alleen het publiek, maar ook de makers van de kunst. Het festival brengt jaarlijks een verzameling schrijfsels van de kinderen en jongeren uit. De kinderen en jongeren nemen ook actief deel aan de planning van de evenementen en treden bij veel voorstellingen samen met de kunstenaars op.

Het Echanted Words Festival is een van de enige regelmatige, langdurige, professioneel geproduceerde evenementen voor kinder- en jeugdliteratuur in Finland. In de noordelijke regio is het festival het enige in zijn soort. De doelgroep, kinderen, jongeren en gezinnen, komt voornamelijk uit Oulu en de nabijgelegen regio's. De volwassen woordkunstenaars - auteurs, andere kunstenaars, onderwijzers en docenten woordkunst - komen uit heel Finland.

Het festival wordt geproduceerd door de afdeling woordkunst van het Oulu Children's Culture Centre. Het werd oorspronkelijk opgericht op vraag van het publiek door woordkunsthobbyisten, maar is in de loop van vijftien jaar uitgegroeid tot een voor iedereen toegankelijk, nationaal opmerkelijk en uniek literair evenement

Bezoekcijfers

Tentoonstelling 700-15 000 bezoekers

- De workshops woordkunst voor kleuterscholen, scholen en instellingen: 2000-3000 deelnemers
- Andere evenementen (concerten, bijeenkomsten van artiesten, voorstellingen, rondleidingen enz.) 1500-3000 bezoekers
- In de afgelopen jaren lag het percentage voorschools en schoolpubliek van alle bezoekers tijdens het festival rond de 22%.

The Vision

Lezen opent deuren naar andere werelden - en naar andere mensen. Door je onder te dompelen in verhalen kun je nieuwe, verschillende personages ontmoeten en op reis gaan in de hoofden van die personages: met hen huilen, lachen, bedriegen, liefhebben, vrezen, haten en vergeven. Al lezend kan men de gevoelens van veel verschillende soorten mensen en wezens ervaren en leren begrijpen. Op deze manier ontwikkelen boeken onvermijdelijk iemands moreel voorstellingsvermogen, empathie en tolerantie.

Een deel van de visie van het evenement is het bieden van wow-ervaringen en het creëren van langdurige kunst educatieve effectiviteit, die kinderen en jongeren verleiden tot een levenslange relatie met lezen en schrijven. Het project heeft een lange levensduur, en ontwikkelt zicht voortdurend op kunstgebied maar werkt ook aan de professionaliteit van de kunstpedagogie. Het ideaalbeeld is om artistieke programma's te produceren die het welzijn van kinderen en jongeren in heel Finland op een holistische en langdurige manier beïnvloeden.

Bij het plannen en produceren van de inhoud wordt ernaar gestreefd het artistieke en productieve niveau zo hoog mogelijk te houden. Het festival respecteert en luistert naar de stem van de kinderen en jongeren en brengt hen in contact met de topkunstenaars en de inhoud van de kunst. De richtlijnen voor het werk zijn vreugde, ervaringen, gemeenschap, kwaliteit, gelijkheid en toegankelijkheid.

Het festival volgt de operationele omgeving en de ontwikkelingsuitdagingen op het gebied van woordkunst. In de afgelopen jaren zijn de dalende motivatie om te lezen en de afnemende leesvaardigheid van kinderen en jongeren een onderwerp van levendige discussie geweest. Enchanted Words wil kinderen en jongeren aanzetten tot lezen en elke volwassene die in het onderwijs werkt, voorzien van literatuuren woordkunstmiddelen. Het festival luistert goed naar kinderen en jongeren en probeert voeling te houden met de actuele ontwikkelingen in de literatuur.

Kinderliteratuur promoten

De levensduur van een boek is kort, in het slechtste geval slechts één seizoen. Het doel van het festival is die levensduur te verlengen en de kansen op werk voor auteurs diverser te maken. Het festival promoot Finse kwaliteitsliteratuur, auteurs en illustratoren door een gevarieerd, op literatuur gebaseerd programma: voorstellingen, concerten, ontmoetingen met kunstenaars, tentoonstellingen, schrijfcursussen, workshops enz.

Literatuur als kunstvorm is stil en onzichtbaar. Enchanted Words wil de verhalen tot leven brengen, zien en beleven, door hoogwaardige tentoonstellingen over literatuur te produceren of naar Oulu te brengen. De eigen producties komen tot stand in samenwerking met lokale kunst- en cultuurorganisaties. Ze worden zo gemaakt dat ze tourklaar zijn, en er worden workshops en internetmateriaal omheen gemaakt, gratis te gebruiken door iedereen. Het doel is om niet alleen voor het festival, maar voor heel Finland inhoud van hoge kwaliteit te produceren.

Wat is een pedagogisch kunstfestival?

Het doel van het Enchanted Words festival is kinderen, jongeren en gezinnen een gedenkwaardig woordkunst- en literatuurprogramma aan te bieden, dat ook artistiek en pedagogisch van hoge kwaliteit is. Het woordkunstfestival ondersteunt het leesplezier en de vaardigheid van kinderen en jongeren, evenals zelfexpressie en positieve identiteitsontwikkeling. Het evenement brengt kunstervaringen en vreugde in hun leven en bevordert het welzijn van gezinnen.

Het doel is ook om kinderen en jongeren gelijke kansen te geven om deel te nemen aan cultuur en kunst. Daarom werkt het evenement nauw samen met kleuterscholen en scholen.

Het festival biedt honderden gratis workshops voor kleuterscholen, scholen en voorzieningen. Daarnaast zijn veel evenementen van het festival gratis, en voor andere worden de kosten van kaartjes zo betaalbaar mogelijk gehouden.

Cultureel Educatie Plan en samenwerking met scholen

Het festival ondersteunt de culturele educatie op kleuterscholen en scholen. Het is een onderdeel van het cultuureducatieplan van de stad Oulu. Het festival werkt ook nauw samen met schoolbibliotheken. Bij de evenementen zijn de kinderen en jongeren niet alleen het publiek, maar ook de makers van de kunst: ze nemen deel aan de planning van het programma en treden ook op. Bij de tentoonstellingen zijn er dagelijks verhalenroutes, workshops woordkunst en rondleidingen.

Voor de boeken die gekozen zijn als themaboek op het festival wordt woordkunstoefenmateriaal gemaakt. Dit materiaal is online beschikbaar voor iedereen, voor of na het bezoek aan de tentoonstelling, maar ook waar en wanneer dan ook.

Programmaplanning voor kinderen, professionals en scholen

Enchanted Words streeft naar inhoud op maat over literatuur voor alle leeftijdsgroepen van kinderen tot jongeren.

Op het festival zijn de kinderen en jongeren niet alleen het publiek, maar ook de makers van de kunst. Ze treden ook op met professionele artiesten in veel evenementen. Er is een evenement voor kinderen van 5-10 jaar en een ander voor 11-plussers. De schrijfsels van kinderen en jongeren worden opgevoerd, er worden tentoonstellingen van gemaakt en ze worden gepubliceerd in blogs en analogieën.

Daarnaast organiseert het festival regelmatig trainingsprogramma's voor leraren en opvoeders, en bijeenkomsten voor de professionals in woordkunst.

Ervaring van leerkracht en leerlingen in CULTUUR UNITED samenwerking:

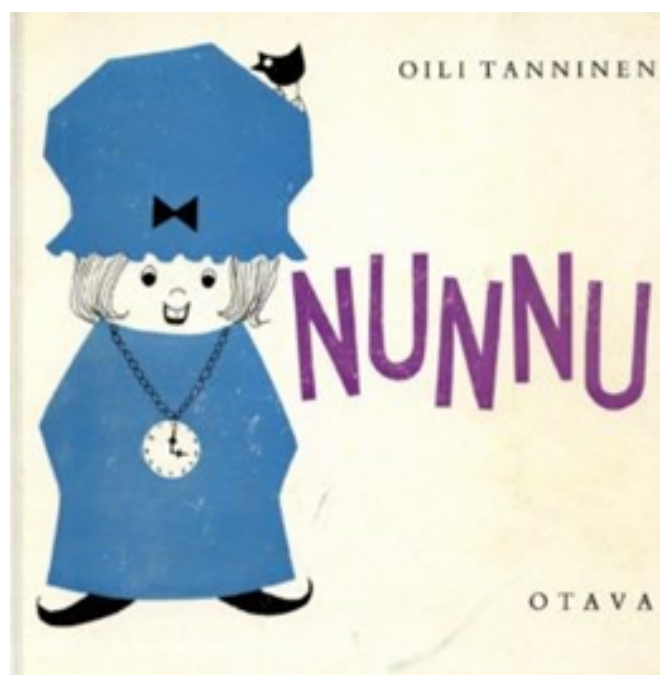
“Kunnen we alsjeblieft het Nunnu-verhaal nog eens lezen?”.

Het Enchanted Words samenwerkingsproject

tussen het woordkunstfestival en onze school

Tanja Salo Dramadocent in Oulu International School en CULTURE UNITED projectdocent

Oulu International School is een scholengemeenschap met leerlingen uit de leeftijdsgroepen 7 tot 16. Een van onze belangrijkste doelstellingen is het bieden van een multidisciplinaire basis voor samen leren als gemeenschap, niet alleen binnen onze eigen klassen en schoolfaciliteiten. De deelname aan dit CULTURE UNITED project

heeft ons nieuwe instrumenten gegeven om dit alles in praktijk te brengen, samen met Oulu Children Culture Center en The Enchanted Words festival.

“Ik denk dat ze moeten proberen het voor veel leraren zo gemakkelijk mogelijk te maken om deel te nemen. Dus heeleenvoudige richtlijnen maken, misschien een soort activiteit die we op school kunnen doen voordat we naar de festivals gaan. En helder zijn over wat we kunnen verwachten. Het is soms erg hectisch in de klas met het organiseren van de roosters en schema's, maar hoe gemakkelijker het voor ons is om ergens naar toe te gaan, hoe meer leraren willen deelnemen.”

In Oulu International School hebben we ongeveer 440 leerlingen, waarvan drie klassen betrokken waren bij het CULTURE UNITED project. Onze groepen 1st en 5th van de Finse moedertaal en de dramastudenten van groep 9 werkten nauw samen en leerden veel over literatuur, woordkunst, verbeelding en dromen. De missie van onze school "Leervreugde in een diverse en zorgzame gemeenschap" werd op verschillende manieren in praktijk gebracht tijdens het schooljaar 2020-2021, wat allemaal samenkwam in de eerste week van juni in Valve Cultural center.

De leerlingen van groep 1 en 5 begonnen hun Betoverde Woorden-reis met een enorme stapel boeken die hun leraren hen brachten uit de stadsbibliotheek van Oulu. De bibliothecarissen hadden veel romans, korte verhalen en dichtbundels verzameld die verband hielden met de tentoonstelling, en de leerlingen doken in de wereld van de Enchanted Words lang voor hun bezoek aan de tentoonstelling. Al met al staan onze leraren elk jaar te popelen om hun leerlingen mee te nemen naar de Enchanted Words tentoonstelling en de woordkunstworkshops van Valve, maar meestal hebben we niet genoeg tijd kunnen regelen om de boeken ruim van tevoren te leren kennen, dus deze keer maakte dat het hele proces zinvoller.

Al in de herfst waren onze 7-jarigen dol op de verhalen en de wereld van de fictie, wat hen voorbereidde op het komende bezoek. Tegelijkertijd merkte de leraar van groep 5 dat zijn leerlingen zich openstelden terwijl ze de boeken leerden kennen, dus vanuit dit gezichtspunt was het meer dan vruchtbaar om te kijken, te interpreteren, te discussiëren over kunst zonder haast. Zoals we weten is literatuur een prachtige poort om anderen en vooral jezelf te leren kennen, dus dit alles vormde een goed platform voor onderwijs in emotionele en veiligheidsvaardigheden, ook al was dat niet een van onze hoofddoelen bij het plannen van het hele project.

Op onze school werken groep 1 en groep 5 leerlingen als 'buddy's' gedurende het hele eerste schooljaar van de kleintjes. In de praktijk betekent dit dat de 7-jarigen hun eigen buddy leerlingen krijgen die hen ondersteunen bij alle dagelijkse dingen op school, maar ook later bijvoorbeeld bij ICT en lezen. Dit schooljaar namen de buddy's ook een grote rol op zich in het CULTUUR UNITED project. Na kennismaking met de boeken maakten de groep 5 leerlingen "boekpraatjes" waarin ze hints en tips gaven voor de groep 1 leerlingen om hen nog enthousiaster te maken voor de tentoonstellingsliteratuur. Vanwege de Covid-19 gebeurde dit via Teams, wat gezien de omstandigheden gelukkig goed lukte.

Tegelijkertijd maakten ook de dramaleerlingen van groep 9 kennis met de tentoonstellingsboeken. Ze werkten in tweetallen en introduceerden enkele boeken voor anderen in de klas. Nadat ze hun favoriete boeken hadden gekozen, maakten ze boektrailers met de app iMovie en de trailer-optie daarvan. Deze trailers werden naar groep 5 en 1 leerlingen gestuurd om ervan te genieten en nog enthousiasterte worden over het project en het komende bezoek in de zomer. Tegelijkertijd leerden de leerlingen van groep 9 zich uit te drukken in de vorm van een video.

Nadat onze leerlingen vertrouwd waren geraakt met de tentoonstellingsliteratuur, gaven woordkunstdocenten Anna Anttonen en Kati Inkala een workshop aan groep 5 leerlingen. Ook zij waren opgeleid tot woordkunstdocenten! Het idee was om de leerlingen aan te moedigen om woordkunstoefeningen uit te proberen en er zelf een paar te maken. Het was een zeer nuttige workshop voor de oudere leerlingen om binnen het project te groeien en zich voor te bereiden om later de verantwoordelijkheid op zich te nemen om jongere leerlingen te begeleiden.

Ook groep 9 drama leerlingen konden genieten van Kati's expertise via Teams. Nadat we het kinderboek Nunnu van Oili Tanninen hadden geanalyseerd, gaf Kati ons een virtuele workshop over hoe je een betoverende gids wordt en hoe je van Nunnu een toneelstuk maakt. De leerlingen waren hier erg blij mee, want nu begonnen de twee scripts echt zinvol te worden. Na deze workshop wisten de studenten beter wat er van hen verwacht werd. Over zes maanden zouden ze de rondleidingen in de tentoonstellingsruimte verzorgen voor de jongere leerlingen en een toneelstuk opvoeren gebaseerd op de Nunnu, een essentieel literatuurstuk van de voorstelling.

Van januari tot eind mei oefenden de studenten hard 90 min. per week. We deden veel karakterwerk, werkten nauw samen met onze kostuumontwerper en verzamelden vertrouwen als professionele tentoonstellingsgidsen. Dit alles gebeurde voornamelijk in de toneelklas van onze school, wat de dingen uitdagend maakte. Het enige wat we konden doen was ons de betoverende tentoonstellingsruimte en haar mogelijkheden - en beperkingen - voorstellen. Uiteindelijk werd het een stuk gemakkelijker toen de tentoonstelling werd gebouwd en we eind april in Valve het stuk mochten dramatiseren en de rondleiding in de echte setting mochten repeteren.

Vanwege de nogal uitdagende Covid-situatie in die tijd, moesten we onze 10 toneelstudenten in twee groepen verdelen, die per dag 3 voorstellingen achter elkaar hadden. Dit betekende dat iedereen zowel tentoonstellingsbegeleider als acteur moest zijn, zodat de druk om dingen uit het hoofd te onthouden voor de wereldpremière toenam. De hele voorstelling dag was zo ingericht, dat er een workshop woordkunst in de buitenlucht was door gr. 5-leerlingen aan gr. 1 en tentoonstellingsbezoek dat uitmondde in een Nunnu-toneelstuk - plus natuurlijk ijs!

Het hele proces was veeleisend, maar zeer de moeite waard. De samenwerking tussen onze school en het plaatselijke festival groeide uit van losse bezoeken tot een volledig project waarbij alle leerlingen de tentoonstellingsliteratuur goed leerden kennen, gr. 5 leerlingen veel leerden over het maken van woordkunst en gr. 9 over acteren en improviseren. Al met al leerden onze oudere leerlingen verantwoordelijkheid te nemen en jongere leerlingen te begeleiden, wat hen hielp deze nuttige levensvaardigheden te ontwikkelen.

Wat hebben we geleerd?

We hebben als schoolgemeenschap veel geleerd, en vanwege o.a. deze volgende zaken zouden we willen dat alle scholen een langer festivalproject overwegen:

“Natuurlijk is elke keer dat we de klas uitgaan nieuw en spannend, en het helpt de kinderen zich te concentreren, te observeren en dingen anders op te nemen. Als ik alleen maar plaatjes zou laten zien en vertellen hoe de voorstelling eruit ziet, zouden ze lang niet dezelfde ervaring krijgen. Dus ik denk dat het meer holistisch is als we echt ergens naartoe gaan en dingen doen met meer dan één zintuig.”

- Doelstellingen van het curriculum op een leuke manier behandelen: lees- en schrijfvaardigheid is verbeterd
- Leren over het leven (emotionele en veiligheidsvaardigheden): leerlingen deelden hun gedachten en gevoelens die de boeken opriepen.
- Drama- en improvisatievaardigheden: uit de normale setting stappen, leren werken met jong publiek
- Samenwerking tussen verschillende leeftijdsgroepen leerlingen: leren van elkaar
- Samenwerking met collega's van verschillende niveaus: leren van de deskundigheid van anderen
- Samenwerking met Cultuurcentrum Valve: zowel leerlingen als docenten leerden nieuwe dingen en kregen vertrouwen in het voortzetten van kunstonderwijs in de toekomst
- Gemeenschapsgevoel: het gaf licht midden in de donkere pandemie

Toch kwam de beste feedback van een van de 1st klassers daags na de Unikudelmia-tentoonstellingservaring. Ook al had hij het Nunnu-verhaal door en door leren kennen, de eerste vraag van de dag was: “Kunnen we alsjeblieft het Nunnu-verhaal nog een keer lezen?” Wat is er kostbaarder dan leerlingen zinvolle kunstervaringen te bieden?

Planning

Planning is essentieel bij deze projecten. Wij delen onze planning en hopen dat die jou kan helpen de jouwe op te stellen.

September tot december 2020 werkvergaderingen met het team:

- Het festival The Enchanted Words kiezen als platform, ontwikkelingswerk (16.10)
- Samenwerking met bibliotheek (20.11.)
- Stappen voor het voorjaarsseizoen (17.12.)

Maand	Ontmoeting- sonderwerp tussen school en festival	Werk	Rang 1 (leef- tijd 7-8) werken aan het project	Rang 5 (11-12 jaar) werken aan het project	Rang 9 (15-16 jaar) werken aan het project
Jan	Werkvergadering (27.1)	Interdisciplinair werk / docenten & personeel	Kennismaken met de betove- rende literatuur	Kennismaken met de betove- rende literatuur	Kennismaken met de betove- rende literatuur & het maken van boekbespre- kingstrailers voor gr. 1 & 5
Feb	Planning vir- tuele workshop Hoe word je een betoverde tentoonstellings- gids? aan gr. 9 leerlingen (10.2)	Interdisciplinair werk / docenten & personeel	Kennismaken met de betove- rende literatuur	Kennismaken met de betove- rende literatuur en woordkunsto- efeningen	Analyse van Nunnu boek en scripts Workshop van OLK (17.2)
Maart		Interdisciplinair werk / docenten & personeel	Vorbereiding op het bezoek in juni	Vorbereiding op het bezoek in juni	Karakterwerk Samenwerking met kostuumon- twerper
April	3x werkoverleg: - 6.4 - 13.4 - 20.4	Interdisciplinair werk / docenten & personeel	Vorbereiding op het bezoek in juni	Vorbereiding op het bezoek in juni	In de tentoon- stellingsruimte komen en repe- teren

<p>Mei</p>	<p>3x werkoverleg: - 4.5 - 11.5 - 18.5</p>	<p>Interdisciplinair werk / docenten & personeel</p>	<p>Vorbereiding op het bezoek in juni boekentrailers voor gr. 9</p>	<p>Vorbereiding op het bezoek in juni word art works- hops ready boekentrailers voor gr. 9</p>	<p>Verschillende extra toneelles- sen & generale repetities</p>
<p>Juni</p>	<p>Online evene- ment voor onze projectpartners: Introductie van het festival En- chanted Words en de gezamen- lijke aanpak 2.6</p>	<p>Interdisciplinair werk / docenten & personeel</p>	<p>Show time on 31.5 and 1.6: wor- kshops by gr. 5 & exhibition tour and play by gr. 9</p>	<p>Show time op 31.5 en 1.6: hou- den van works- hops voor gr. 1 en bezoektentoon- stelling tour en spel door gr. 9</p>	<p>Show time op 31.5 en 1.6: tentoonstellings- rondleidingen en spelen aan gr. 1 en 5 leerlingen</p>

Oulu Internationale School (OIS)
Oulu Kindercultuurcentrum (OCCCY)

Our Partners:

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

